

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
VISITAS I Kvaløy, Hillesøy og Sandnessund SOKN
TROMSØ DOMPROSTI I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME
30. JANUAR-4. FEBRUAR 2018

Kjære Kvaløy, Hillesøy og Sandnessund sokn!

Visitasen i Kvaløymenighetene har vært en lærerik og god opplevelse for meg som biskop. Jeg, og følge mitt; domprost Stig Lægdene og rådgiver Jon Marius Kobro Hammer har blitt mottatt på en gjestfri og åpen måte. Det er vi veldig takknemlige for! Jeg har ikke vært så mye på Kvaløya og jeg møtte en del mennesker jeg ikke kjente fra før av og så steder og kirker jeg ikke hadde besøkt før, bl.a. Hillesøy kirke. Jeg hadde heller ikke vært i baptistkirken på Sommarøy eller i Ersfjorden, så det var på tide at jeg fikk kommet hit!

Når biskopen kommer på visitas til en menighet, viser det at menigheten tilhører et større fellesskap: den verdensvide kirke, Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. Som biskop skal jeg ha tilsyn med menighetene og de ansatte, og har et særlig oppdrag i å ha tilsyn med dem som er vigslat til kirkelig tjeneste.

Ordet visitas betyr egentlig besøk. Visitasen gir oss mulighet til å se hverandre, til å se menighetens liv og virke, men også til å fokusere på særlig viktige oppgaver i soknet, og til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre. Hensikten med visitasen er å oppmuntre og inspirere, og sammen se på muligheter og oppgaver i tida fremover, se menighetene, de ansatte og de frivillige.

I løpet av uken har vi møtt et stort knippe av ansatte og frivillige. Vi har hatt egne dager i hvert sokn der vi har opplevd menighetsarbeid i ulike tiltak og besøkt institusjoner kirka samarbeider med. Og vi har drøftet felles tematikk for de tre menighetene som kirke i Nord-Hålogaland bispedømme. Det oppstår sterke inntrykk fra møter som man vil bære med seg lenge etter visitasen. Møter med enkeltpersoner, fellesskap og presentasjon av planer og strategier. Dette er den sjette og siste dagen av denne visitasen. Det er mye mer jeg kunne sett og flere jeg kunne møtt, men det har vært mange gode møter disse dagene.

Visitasen har hatt som tema «kirken bygges av levende og nokså døde stener» Dette gir gjenklang fra Bibelens ord om levende stener, 1Pet 2,4-5 hvor Jesus beskrives som den levende stenen og hvor vi oppfordres til selv å bli levende stener. Temaet har vært en rød tråd gjennom våre besøk og samtaler denne uken.

Døde stener symboliserer vel fysiske bygninger og materialer. Mens de levende stenene er alle menneskene som fyller kirkene og menighetslivet med engasjement og brennende hjerter for tilbedelse og Guds rikes utbredelse. Dere har dyktige og engasjerte ansatte medarbeidere i menighetene. Det er det grunn til å være takknemlig for, men det er andelen frivillige som virkelig sier noe om aktivitetsnivået blant de levende stenene.

Vi har sett et høyt aktivitetsnivå og mange frivillige gjennom disse dagene i menighetene deres her på Kvaløya. Dette gleder meg og gir meg stor tro på kirkens fremtid her på Kvaløya. Det frivillige arbeidet som legges ned i menighetene er omfattende og gjør at dere får mye ut av hver krone dere disponerer.

Likevel ser vi at mangelen på døde stener- les kirkebygg i Sandnessund - særlig utfordrende. Det har blitt arbeidet i over 50 år for kirke, uten at dette har lyktes til nå. Derfor er jeg svært glad for at dette arbeidet har fått ny fart nå i det siste gjennom Kirkevergens engasjement i saken, og vedtak i Fellesrådet like før jul om midler til prosjektering. Også i Kvaløy menighet og Hillesøy menighet savner egnede menighetslokaler. Mangel på egnede lokaler for stab og aktiviteter sentralt på Kvaløysletta - er også svært krevende og rammer både Sandnessund, Kvaløy og Hillesøy menigheter. Det er lite kontorplass, og fellesrommet for konfirmasjonsundervisning og andre samvær er svært lite. Lokalene er heller ikke tilrettelagt for rullestolbrukere.

Inntrykk fra visitasen

VI startet tirsdagen med et felles møte for stab og ansatte ved alle tre soknene.

Staben er til sammen ikke så liten, men likevel er savnet etter større stillingsprosenter for deltidsansatte og ikke minst en diakon uttrykt. Det var et tydelig felles ønske om å gjøre tre organiststillinger om til to med større stillingsprosent. Det støtter jeg fordi det vil kunne trekke musikerne enda mer inn i stabssamarbeidet.

Mitt inntrykk er at dere har staber med dedikerte medarbeidere. Alle arbeider på tvers av soknegrensene, og noen har bestemte prosenter av arbeidet knyttet til ulike sokn. Dette er ikke unaturlig i et samarbeidsområde som tidligere var ett felles prestegjeld. Kirkevergen har vært representert på deler av visitasen ved personalsjef Knut Arne Aasen. Videre har vi truffet Hillesøystaben med sokneprest Marianne Støylen Skauge, kirketjener Ann Sissel Olsen, menighetspedagog Silje Johnsen, som deles med Sandnessund, og organist/kantor Svetlana Starcheusova, som også vikarierer i Kvaløy. Menighetsrådsleder Jon Olav Hansen må også nevnes da han har fulgt oss i mange av disse dagene.

Fra Sandnessund har vi for øvrig Sokneprest Dag Sæter, organist Tonje Braathen og menighetsrådsleder Roar Holmstad

I Kvaløystaben finner vi ytterligere sokneprest Gaute Norbye som også ivaretar rollen som stabskoordinator for samarbeidsområdet, Menighetspedagog Kathrine Vassbø, kirketjener Halgeir Hansen og menighetsrådsleder Jon Ivar Agnar Nilsen.

Byggforvalter Leif Guttormsen tilhører samarbeidet mellom alle de tre menighetene. Det samme gjør kateket Helle Langhaug, men hun var dessverre sykmeldt under visitasen.

Videre har vi møtt store deler av alle tre menighetsråd og mange frivillige gjennom programmet disse dagene. Små og store levende fellesskap.

Det er folk på plass i alle de hele stillingene. Jeg vil oppmuntre hver enkelt i staben til å gi hverandre rom til å finne sin vei inn i arbeidet slik at hver enkelt av dere får blomstre og bidra inn i fellesskapet ut fra sin egenart og sine talenter. I menighetsarbeidet er det viktig at både fellesrådsansatte og prestetjenesten har samme mål om at det arbeidet man gjør i staben dypest sett handler om å bygge menighet. Sammen skal dere bygge menighet og være tydelig kirke i menneskers daglige liv og virke her i på Kvaløya. Sammen kan dere skape nye muligheter.

Det har vært nyttige møter med stabene denne uka. Vi har hatt god tid til samtaler og refleksjoner rundt stabsoppgaver og menighetens liv. Takk til dere for ærlighet, humor, engasjement og refleksjoner.

Gjennom disse dagene har jeg registrert at dere er 3 menigheter med ganske ulike profiler. Geografisk, kulturelt og teologisk er det ulikheter. Men det er også mye som forener. Vi ser at samarbeidet fungerer godt på tvers av menighetsgrensene i flere tiltak. Og det overordnede målet må være en inkluderende kirke som er kirke for alle medlemmer av kirka vår.

Jeg er glad for å se i visitasmeldingen at alle menighetene har et misjonsengasjement. Misjon er med å hjelpe oss til å være en tydelig del av den verdensvide kirke og oppdraget om å gi evangeliet videre til stadig nye mennesker.

Hvilke møter har vi så hatt under visitasen?

Visitansens første dag startet med møte med hele staben for samarbeidsområdet. Her ble samlokalisering av staben på Slettatorget fremhevet som en styrke for både sosialt og faglig samarbeid.

Samme kveld møtte vi menighetsrådene samlet. Takk for at dere har stilt dere til disposisjon med frivillig innsats i menighetsrådet. Her ble også samarbeid på tvers av menighetsgrensene fremhevet, samt mangelfulle lokaler.

Tirsdagen ble avsluttet med gudstjeneste i Kvaløy kirke ledet av sokneprest Gaute. Etterfulgt av en menighetskveld med fokus på det frivillige arbeidet som gjøres i menigheten. Dere er store og gode på barne- og ungdomsarbeid. Dugnadsånden er også stor og god. Nå står blant annet oppgradering av det innvendige kirketaket på planen slik at kirkemusikken skal få bedre vilkår.

I visitasplanleggingen oppdaget vi også at Kvaløy menighet ikke har en godkjent lokal gudstjenesteordning. Jeg venter nå å få inn søknaden om godkjenning.

Onsdag ble en Sandnessund-dag. Vi startet med et møte med begge menighetspedagogene der vi snakket om vilkårene for å drive trosopplæring i menighetene.

Derfra gikk vi fra ord til handling med Generasjonssang på Kvaløysletta sykehjem. Alltid når det er visitas er jeg innom de eldste i kommunen. Denne dagen fikk jeg oppleve et svært inspirerende tiltak der dere forener babysang med hyggestund for de eldre på sykehjemmet. 16 barn med foreldre og et stort antall beboere, sang og lot seg bevege, før vi blandet oss rundt bordene på tvers av generasjoner og koste oss med kaker, kaffe og prat.

Å være tilstede på eldresenter og omsorgssenter med ord og sakramenter er viktig. Jeg er glad for at deres organist Tonje nå bidrar jevnlig med sang- og musikkstunder på helsesenteret. Musikk og sang er et språk i seg selv, og for noen vil det være et ekstra viktig uttrykk når ordene forsvinner og det blir vanskelig å finne mening i det

man hører. Det er ofte slik at de eldre ikke kommer seg til gudstjeneste og kan ta del i fellesskapet der.

Vi fikk også et møte med ledelsen på sykehjemmet og samtalte om samarbeid med kirken og åndelig betjening til mennesker i livets slutfase. Det var en konstruktiv samtale, og det var tydelig at kirken var velkommen som samarbeidspartner. Dette kan være en mulighet staben skal tenke på i det videre arbeidet.

På ettermiddagen besøkte vi de ansatte på gravlunden og krematoriet. Det er nydelige bygg som også rommer kirkelige handlinger, men det er ikke, og kan ikke bli kirke for Sandnessund sokn.

Onsdagskvelden avsluttet vi med en Sandnessundaften på kirkekontoret på Slettatorget. Vi fikk høre Kvaløysletta barnegospel synge og vi fikk en grundig presentasjon av menighetens historie og aktiviteter. Sandnessund sokn ligger sentralt på Kvaløya, men rommer også bygder på yttersida som Skulsfjord, Trondjord, Kårvik, Vengsøy, Gåsvær, Sandøya og den sørlige delen av Rebbenesøya. Dette fordrer ulike arbeidsformer.

Naturlig nok var bygging av kirke i fjæreparken på Kvaløysletta et sentralt punkt. Kvelden ble avrundet med andakt av sokneprest Dag.

Torsdagen var forbeholdt visitas av Hillesøy menighet. Dagen startet på Havtun bo- og servicesenter på Brensholmen. Domprost Stig, som har en fortid som kapellan på Kvaløya holdt andakt. Vi spiste godt og var med på åresalg og kaffekos med de eldre brukerne på dagsenteret. Jeg vant! Menigheten drifter aktivitet her annenhver uke med hjelp av frivillige.

Deretter møtte vi ledelsen i hjemmetjenesten og samtalte om samarbeid mellom dem og kirken. Hjemmetjenesten var åpen for ytterligere samarbeid både inne på Havtun og rundt mennesker som trenger besøk.

Videre besøkte vi Baptiskirken på Sommarøy og møtte Oddmud Bakkevoll. Vi snakket om samarbeidet mellom våre to menigheter der ute. De gamle dagers skarpe skillelinjer er nå borte og det er godt samspill mellom baptistene og Den norske kirke. Jeg tror det ligger til rette for mer samarbeid enn det man har i dag.

Vi deltok på frivillighetsfest på Havtun. Over 70 frivillige var invitert. Det er et gledelig høyt antall mennesker som i ulik grad deltar med små og store bidrag for å drifte menighetens mange tiltak. Trosopplærer Silje hadde et gripende innslag om hvor stor betydning de frivillige hadde for henne da hun var yngre. De frivillige som hadde tid, som så ungdommene, og som viste dem en glede ved å få lov til å bidra, var viktig for at ungdommene selv engasjerte seg og ble frivillig og fast ansatte medarbeidere i kirken.

Torsdagskvelden avsluttet vi med kveldsgudstjeneste i Hillesøy kirke ledet av sokneprest Marianne.

Fredag formiddag møtte vi organistene og snakket om kirkemusikkens vilkår i menighetene

Vi spiste lunch hos bryggejentene i Ersfjord, der et møte med ordføreren sto på programmet. Pga sykdom ble det møtet avlyst.

Man dette ble et flott besøk i ei vakker bygd. Bryggejentene fortalte om gründerideen og suksessen de har blitt. Ersfjord har blitt en betydelig turistdestinasjon de seneste årene.

Fredagen ble avsluttet med et fagmøte for stab og menighetsrådsledere med temaet: «Hvordan bygge en felles kultur for å nå vårt oppdrag som kirke på våre ulike steder».

Møtet ble ledet av domprosten som innledet med å oppfordre til å gå tilbake til de første kristne idealer. Han snakket om kirken som et fellesskap hvor en delte både budskap og penger. I forhold til fordeling av ressurser anbefalte han å ikke tviholde på prosentregning, men ha en pragmatisk holdning til lån av hverandres personale. Han utfordret til å be for hverandre, snakk pent om hverandre, støtt hverandres prosjekter for å skape en felles kultur for å nå vårt oppdrag som kirke på ulike steder.

I samtalen kom det fram bl.a. at menighetenes geografiske grenser ikke alltid er bevisst hos befolkningen. Dette gir grobunn for fellesskap på tvers av menighetene. Det ble også påpekt at dere er en familie med felles røtter, men må også dyrke særpreget. Særpreg gir egen stolthet og styrke. De siste årene har stabsfellesskap blitt styrket. Det er enklere å samarbeide når man ser hverandre hyppig. Og samarbeid på tvers av skillelinjer er med å styrke den felles kulturen i menighetene.

Som dere forstår så har jeg sett mye flott og møtt svært mange positive og engasjerte mennesker i løpet av denne visitasen. Nå ved enden av denne visitasen har jeg gjort meg noen tanker om veien videre.

Generelt vil jeg skryte av trosopplæringsarbeidet og barne- og ungdomsarbeidet i menighetene. Det skjer mye godt arbeid hos dere, og dere samarbeider med andre organisasjoner og institusjoner. Dere har jobbet mye med trosopplæringsplaner de siste årene. Deres planer ble sendt inn til meg og godkjent sist høst.

Det er også mye frivillighet i kirkelig arbeid på Kvaløya. Det er viktig med anerkjennelse av frivillig innsats og vise takknemlighet til bidragsyttere enten det er personer eller institusjoner. Blomster, hilsener, og ulike former for takk er gode måter å anerkjenne på.

Dere har noen særlige utfordringer:

Dere har fått økt grad av samarbeid mellom de ansatte i menighetene. Skille sentrum-periferi og reiseavstander krever fleksibilitet mellom ansatte i fordeling av ansvarsforhold og arbeidsoppgaver.

Jeg savner et tydeligere innslag av samisk språk i gudstjenesten i alle menigheter.

I visitasrapporten fra alle tre menighetene foreslås det å slå sammen de 3 organiststillingene til 2 stillinger. Det kan man gjerne arbeide med, selv om det ikke kan gjennomføres mens alle 3 stillingene er besatt.

Jeg ønsker også et sterkere fokus på inkluderende kirkeliv. Hvor er mennesker med psykisk utviklingshemming i deres tre menigheter? Det går et prosjekt nå i Trondenes, Hammerfest og Tromsø Domprosti med tanke på inkludering av mennesker med psykisk utviklingshemming i kirken. Dette ber jeg deres menigheter orientere seg om og få et eierskapsforhold til.

Jeg utfordrer dere til å gå i dialog men kirkevergen om å bedre kontor- og møtelokalene på Slettatorget. Det kan være greit å nevne i denne sammenheng at det er umulig å komme til kontoret med rullestol, og det er heller ikke greit sette fra seg barnevogn.

Når det gjelder de enkelte menigheter vil jeg si følgende.

Hillesøy- For deres del kan det være lurt å la soknepresten ha skjermede dager utelukkende i eget sokn, f.eks. en dag i uka. Videre må det kjøpes inn et soknebudsett til Hillesøy. Utfordringen går til Kirkevergen.

Kvaløy- Dere skal ha ros for dugnadsånden. Dere har igangsatt et prosjektet med innvendig tak for å gi kirkemusikken bedre vilkår. Manglende akustikk dreper all gjenklang. Og: fortsett å arbeide med både orgel og bedre lokaler for menigheten. Dere har en diakoniplan som fullføres i disse dager og oppstart av mer målrettet diakoni. Jeg ønsker dere lykke til med dette.

Dere har en utfordring med å være en menighet der både den læstadianske forsamling og medlemmene for øvrig kjenner seg hjemme i samme menighet. Jeg er veldig glad over å se at barne- og ungdomsarbeid i forsamlingen også når barn fra andre miljø. Jeg håper dette kan inspirere til *brobygging* i andre tiltak også.

Sandnessund:

-Deres største utfordring er for tiden Kirkebygging. Jeg gleder meg over at arbeidet har fått ny giv, og utfordrer dere til å gå videre i samarbeid med Kirkevergen og Kirkelig Fellesråd, med de andre menighetene på Kvaløya og i prostiet, samt sammen med alle andre gode krefter.

Dere har pr. i dag ikke anledning til å leie mer enn gymsal og kjøkken på skolen. Dette er en utfordring til tiltak der vi trenger langt flere rom. Menighetsrådet bes adressere kirkevergen for å gå i dialog med Tromsø kommune om utleievilkår i påvente av ny kirke med tilhørende kontor og møtelokaler.

Det er ni år siden forrige visitas. Trolig går det omtrent like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte. Prosten skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknet, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Til slutt: Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med. Jeg vil rette en stor takk til menighetsrådene, de ansatte og prosten for god tilrettelegging av visitasen. Takk til alle som har tatt godt imot oss disse dagene!

Mitt ønske er at dere må samarbeide godt og ta vare på hverandre. Guds rike velsignelse over dagene som kommer.